

Advies over voorstellen van opleidingsprofielen secundair volwassenenonderwijs

*Studiegebieden Ambachtelijk erfgoed, Auto,
Bedrijfsbeheer, Horeca, ICT Technieken, Slagerij*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs op 11 september 2018

Uitgebracht door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 9 oktober 2018 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: commissie Volwassenenonderwijs op 25 september 2018 onder voorzitterschap van Gunther Degroote

Dossierbeheerder: Reinhilde Pulinx

1 Situering

De Vlor geeft advies over onderstaande voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs:

- Studiegebied Ambachtelijk erfgoed
 - opleiding Hoefsmid;
 - opleiding Bekapper.
- Studiegebied Auto
 - opleiding Bandenmonteur;
 - opleiding Onderhoudsmecanici Personenwagens en Lichte Bedrijfsvoertuigen;
 - opleiding Polyvalent Mecanici Personenwagens en Lichte Bedrijfsvoertuigen;
 - opleiding Mecanici Tuin-, Park- en Bosmachines;
 - opheffing van de bestaande opleidingen Hulpmechanici Bedrijfs- en Vrachtwagens, Mecanici Bedrijfs- en Vrachtwagens en Technicus Bedrijfs- en Vrachtwagens.
- Studiegebied Bedrijfsbeheer, opleiding Ondernemerschap
- Studiegebied Horeca, toevoeging van zwevende modules
- Studiegebied ICT Technieken: overheveling van zwevende modules van het studiegebied Mechanica-Elektriciteit naar het studiegebied ICT-Technieken
- Studiegebied Slagerij
 - opleiding Visfileerder-Bewerker
 - Bereider van Visproducten
 - Koelceloperator Visindustrie

De Vlor adviseert de voorstellen van opleidingsprofielen conform de bepalingen van art. 24 van het decreet betreffende het Volwassenenonderwijs van 15 juni 2007. Volgens dat artikel bepaalt de Vlaamse Regering, op voordracht van de pedagogische begeleidingsdiensten van het volwassenenonderwijs en het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs (VOCVO) en na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, de opleidingsprofielen voor de basiseducatie en voor het secundair volwassenenonderwijs.

Samen met de adviesvraag ontving de Vlor de resultaten van de toets 'vormelijke criteria' die het departement Onderwijs en Vorming vooraf uitvoerde. Deze vormelijke criteria zijn:

Een opleidingsprofiel omvat ten minste:¹

- het minimale aantal lestijden van een opleiding;
- het aantal modules;
- het aantal lestijden per module dat in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de financiering;
- de verdeling van de eindtermen, de specifieke eindtermen of basiscompetenties over de modules binnen een opleiding;
- als de modules in sequentieel verband dienen te staan, de volgorde van de modules.

¹ Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs Art. 24§1, 1° tot 5°

Het Departement Onderwijs en Vorming onderzoekt of het voorstel van opleidingsprofiel aan alle elementen van het opgelegde format beantwoordt alsook of het voorstel van opleidingsprofiel een bijlage bevat waarin de dekking van het bestaande modulaire en/of lineaire aanbod van het volwassenenonderwijs wordt verantwoord.

Uit de toets op de vormelijke criteria is gebleken dat de voorgedragen opleidingsprofielen aan alle criteria voldoet.

Na het advies van de Vlor beslist de minister of zij het opleidingsprofiel al dan niet ter goedkeuring voorlegt aan de Vlaamse Regering. Na de definitieve goedkeuring van de opleidingsprofielen kunnen de inrichtende machten en het GO! deze concretiseren in leerplannen. Artikel 25 van het decreet Volwassenenonderwijs bepaalt dat de centra voor de organisatie van hun opleidingsaanbod uitsluitend door de Vlaamse Regering goedgekeurde opleidingsprofielen hanteren.

De Vlor adviseert de voorstellen van opleidingsprofielen op basis van criteria die de Vlaamse Regering voor de goedkeuring van opleidingsprofielen heeft bepaald, aangevuld met enkele bijkomende elementen, zoals goedgekeurd op de Raad Levenslang en Levensbreed Leren van 10 september 2013.

2 Leeswijzer

De Vlor formuleert doorgaans alleen opmerkingen over een opleidingsprofiel als er in zijn ogen aanpassingen moeten gebeuren.

Voor het overige gaat de raad ervan uit dat de voorstellen:

- Voldoen aan de wettelijke bepalingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs of andere relevante regelgeving (criterium 1).²
- Afgeleid zijn van valabele referentiekaders of, bij ontstentenis daarvan, gevalideerd zijn door de sector (criterium 2).
- Rekening houden met maatschappelijke tendensen (criterium 3).
- Waar nodig, rekening houden met de noodzakelijke voorkennis van de cursist (criterium 4).
- Gedragen worden door de centra en desgewenst door andere publieke opleidingsverstrekkers (criterium 5).
- Rekening houden met de mogelijke gevolgen voor andere opleidingen of andere onderwijsniveaus (criterium 6).
- Een haalbaar en aanvaardbaar aantal lestijden omvatten in relatie tot de basiscompetenties en/of eindtermen (criterium 7).
- Nog voldoende ruimte laten voor de leerplanmakers (criterium 8).

² Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs Art. 24§1, 1° tot 5°

3 Geen voorafname op andere onderwijsniveaus

In dit advies neemt de Vlor een standpunt in over opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs. Dit standpunt heeft geen gevolgen voor toekomstige adviesvragen voor dezelfde opleidingen in het voltijds of deeltijds secundair onderwijs.

De advisering van het opleidingsaanbod is immers anders geregeld voor het secundair volwassenenonderwijs dan voor het voltijds of deeltijds secundair onderwijs. Dat betekent onder meer dat de dossiers voor nieuwe opleidingen op verschillende momenten ingediend worden, andere stakeholders betrokken worden bij de voorbereiding en de opportuniteitstoets op verschillende manieren gebeurt.

Ook de adviezen over de mogelijkheid om een diploma secundair onderwijs te behalen in het secundair volwassenenonderwijs zijn geen voorafnames op adviezen over het diploma secundair onderwijs in het leerplichtonderwijs.

4 Advies over nieuwe opleidingsprofielen

4.1 Studiegebied Ambachtelijk erfgoed: opleidingen Hoefsmid en opleiding Bekapper

Het gaat hierbij om een vervanging van een bestaande opleiding, niet de ontwikkeling van nieuwe opleidingen. De bestaande opleiding integreerde het bekappen en het hoefbeslag. Deze opleiding wordt slechts door één centrum voor volwassenenonderwijs aangeboden (CVO Brussel). Het is belangrijk dat deze unieke opleiding in stand wordt gehouden en dus ook voldoende geactualiseerd wordt. Ook in deze nieuwe opleidingsprofielen blijft het ambachtelijk karakter in sterke mate bewaakt.

Rekening houdend met de maatschappelijke trend waarbij de vraag naar het bekappen belangrijker wordt zonder het aanbrengen van hoefijzers, worden er nu twee afzonderlijk opleidingsprofielen voorgesteld voor enerzijds Hoefsmid en anderzijds Bekapper.

In overleg met de sector werd beslist twee aparte beroepskwalificaties, met name Bekapper en Hoefsmid, en voor elke beroepskwalificatie werd een opleidingsprofiel opgemaakt. De opleiding Hoefsmid bouwt verder op de opleiding Bekapper. Cursisten die de hele opleiding Hoefsmid afwerken, ontvangen de beide certificaten Bekapper en Hoefsmid. Het opleidingsprofiel Bekapper voorziet ook in een module stage gericht op gewenning met levende dieren.

Advies

De Vlor verleent een **gunstig** advies aan de opleidingsprofielen Bekapper en Hoefsmid, alsook aan het opnemen van de opleiding Hoefsmid in combinatie met de opleiding Aanvullende Algemene Vorming in de lijst van diplomagerichte opleidingen.

4.2 Studiegebied Auto: opleiding Bandenmonteur, opleiding Onderhoudsmecaniciën Personenwagens en Lichte Bedrijfsvoertuigen, opleiding Polyvalent Mecaniciën Personenwagens en Lichte Bedrijfsvoertuigen, opleiding Mecaniciën tuin-, Park- en Bosmachines

De voorliggende opleidingsprofielen houden een actualisering van bestaande opleidingen in. De modules met betrekking tot zware voertuigen (vrachtwagens) worden niet meer geactualiseerd voor het secundair volwassenenonderwijs. Er is momenteel geen vraag naar deze modules in het secundair volwassenenonderwijs. Voorliggende opleidingsprofielen stellen een opheffing van deze modules voor.

De voorliggende opleidingsprofielen bevatten ook een voorstel van verlengde modules (het verhogen van het standaard aantal lestijden van elke module met 50%), specifiek gericht naar kansengroepen waarvoor met VDAB wordt samengewerkt en voor wie het 'standaard' aantal lestijden niet volstaat om de beoogde competenties te behalen. Het gaat hierbij onder meer om anderstaligen, kortgeschoolden, mensen met een handicap en mensen met geletterdheidsproblemen. Het voorzien van een verlengd leertraject kan het slaagpercentage en de doorstroom naar de arbeidsmarkt voor deze doelgroepen aanzienlijk verhogen.

De Vlor wijst op een tekstuele aanpassingen die moet doorgevoerd worden in het opleidingsprofiel Polyvalent Mecaniciën Personenwagens en Lichte Bedrijfsvoertuigen, p. 3.

Er wordt nu vermeld: Na het behalen van de opleiding 'Mecaniciën personenwagens en lichte bedrijfsvoertuigen' kan optioneel de module 'Terugwinning gefluoreerde broeikasgassen' gevolgd worden.

Dit moet zijn: Na het behalen van het certificaat van de opleiding 'Onderhoudsmecaniciën Personenwagens en Lichte Bedrijfsvoertuigen' kan optioneel de module 'Terugwinning gefluoreerde broeikasgassen' gevolgd worden.

Advies

De Vlor verleent een **gunstig advies** aan de opleidingsprofielen Bandenmonteur, Onderhoudsmecaniciën Personenwagens en Lichte Bedrijfsvoertuigen, Polyvalent Personenwagens Lichte Bedrijfsvoertuigen, Mecaniciën Tuin-, Park- en Bosmachines.

De Vlor verleent een **gunstig advies** aan het opheffen van de modules met betrekking tot zware voertuigen (vrachtwagens) in de voorgestelde opleidingen.

De Vlor verleent een **gunstig advies** aan het voorzien van verlengde modules voor de voorliggende opleidingsprofielen.

De Vlor verleent een **gunstig advies** aan het opnemen van de opleiding 'Polyvalent Mecaniciën Personenwagens en Lichte Bedrijfsvoertuigen' in combinatie met de opleiding Aanvullende Algemene Vorming in de lijst van diplomagerichte opleidingen.

4.3 Studiegebied Bedrijfsbeheer, opleiding Ondernemerschap

Op het ogenblik dat een nieuw, omvattend opleidingsprofiel Bedrijfsbeheer was ontwikkeld, besliste de Vlaamse Regering dat een verplichte basiskennis bedrijfsbeheer niet meer nodig is om een zaak op te starten. De impact van deze beslissing werd sterk aanvoeld in de centra voor volwassenenonderwijs, het aantal cursisten voor deze opleiding daalde sterk.

Het nieuwe opleidingsprofiel 'Ondernemerschap' wil een flexibel aanbod mogelijk maken voor startende ondernemers of recent gestart ondernemers die bepaalde competenties van bedrijfsbeheer willen verwerven zonder de ganse, omvattende opleiding te moeten volgen. De opleiding 'Ondernemerschap' bestaat uit kleine modules die inspelen op het actuele ondernemerschap (bijvoorbeeld module marketing strategieën).

De component Financiële geletterdheid is buiten het traject geplaatst, zodat deze component kan gekoppeld worden zowel aan de opleiding Ondernemerschap als aan andere opleidingen.

De bestaande opleiding 'Bedrijfsbeheer' blijft behouden, aangezien bepaalde (startende) ondernemers wel nog vraag hebben naar deze opleiding en de verplichte basiskennis bedrijfsbeheer nog steeds vereist is voor ondernemers in Brussel en Wallonië.

De Vlor merkt op dat het nieuwe opleidingsprofiel 'Ondernemerschap' werkt met erg kleine modules (bv. 8 lestijden), wat kan leiden tot een versnippering van het aanbod en een impact kan hebben voor het personeel (bv. stijgende verplaatsingstijd tussen de verschillende vestigingsplaatsen). Het opleidingsprofiel voorziet in een (niet verplicht) standaardtraject, waarin een logische clustering van competenties voor een startende ondernemer is opgenomen. Dit standaardtraject moet ook de versnippering en impact voor het personeel beperken.

De Vlor heeft met tevredenheid vastgesteld dat het voorontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXIX de opleiding Ondernemerschap kosteloos toegankelijk maakt voor leerlingen uit het secundair onderwijs. Op die manier worden de drempels voor dit aanbod verlaagd voor jongeren die hier geen toegang toe hebben in hun secundaire school. Ook kan deze maatregel de impact van het niet meer verplicht stellen van de basiskennis bedrijfsbeheer voor ondernemers milderen voor de centra voor volwassenenonderwijs.

Advies

De Vlor verleent een **gunstig advies** aan het opleidingsprofiel 'Ondernemerschap'.

4.4 Studiegebied Horeca, toevoeging van zwevende modules

Het samenwerkingsverband van de pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo vraagt om zwevende modules Stage Zaal en Stage Keuken, die formeel gekoppeld zijn aan respectievelijk de opleidingen Hulpkelner, Kelner en Zaalverantwoordelijke enerzijds en de opleidingen Hulpkok, Kok en Keukenverantwoordelijke anderzijds, ook toe te voegen aan de opleidingen Hotelbedrijf en Hotel. Deze stagemodules zijn immers evenzeer relevant voor de hotelopleidingen als voor de 'onderliggende' opleidingen.

Deze aanpassing houdt geen inhoudelijke wijziging van de modules in, enkel het toevoegen van de zwevende modules aan de opleidingen Hotelbedrijf en Hotel.

Advies

De Vlor verleent een **gunstig advies** aan toevoegen van de zwevende modules Stage Zaal en Stage Keuken aan de opleidingen Hotelbedrijf en Hotel.

4.5 Studiegebied ICT Technieken: overheveling van zwevende modules van het studiegebied Mechanica-Elektriciteit naar het studiegebied ICT-Technieken

Het samenwerkingsverband van de pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo vraagt om de volgende zwevende modules van het studiegebied Mechanica-Elektriciteit over te hevelen naar het studiegebied ICT-Technieken:

- specialisatie Routers CO/NT;
- specialisatie Switches CO/NT;
- specialisatie Nieuwe Technologieën CO/NT;
- specialisatie IP-Communicatie CO/NT;
- specialisatie Netwerkbeveiliging CO/NT;
- specialisatie IP-server CO/NT.

Deze zwevende modules waren oorspronkelijk gekoppeld aan de opleidingen Computeroperator en Netwerktechnicus van het studiegebied Mechanica-Elektriciteit. Met ingang van 01/09/2017 werden deze opleidingen ingedeeld in het studiegebied ICT-Technieken, zonder de zwevende modules mee over te zetten.

Advies

De Vlor verleent een **gunstig advies** aan het overhevelen van de zwevende modules van het studiegebied Mechanica-Elektriciteit naar het studiegebied ICT-Technieken.

4.6 Studiegebied Slagerij: Opleiding Visfileerder-Bewerker, Bereider van Visproducten, Koelceloperator Visindustrie

De voorliggende opleidingen Visfileerder-Bewerker, Bereider van Visproducten en Koelceloperator Visindustrie zijn nieuwe opleidingen, die tegemoet komen aan hiaten in het huidige opleidingsaanbod secundair volwassenenonderwijs. Het gaat hierbij om knelpuntberoepen, de opleidingen werden ontwikkeld op vraag van de sector.

De Vlor vraagt of het onderzocht kan worden of deze opleidingen niet beter ondergebracht worden in het studiegebied Horeca in plaats van het studiegebied Slagerij. Hoewel er naar beroepsuitoefening overeenstemming is met het studiegebied Slagerij, is de vakbekwaamheid van de leerkrachten voor deze opleidingen veel meer verwant met de vakbekwaamheid van de leerkrachten in het studiegebied Horeca. Daarnaast moet er ook rekening gehouden worden met de noodzakelijke infrastructuur voor deze opleidingen, vis en vlees kunnen niet in dezelfde keukens worden bereid.

Advies

De Vlor verleent een **gunstig advies** aan de opleidingsprofielen Visfileerder-Bewerker, Bereider Visproducten en Koelceloperator Visindustrie.

4.7 Onderzoek naar modules voor beroepsgerichte opleidingen

De Vlor ondersteunt de vraag van het samenwerkingsverband van de pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo om de mogelijkheid voor het inrichten van open modules voor de beroepsgerichte opleidingen gebaseerd op een erkende beroepskwalificatie opnieuw te onderzoeken.

Reinhilde Punlinx
secretaris Raad Levenslang Levensbreed Leren

Griet Mathieu
voorzitter Raad Levenslang Levensbreed Leren